

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. Quando confirmatio censeatur utilis, vel inutilis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

ARTICULUS III.

Quando confirmatio censetur utilis, vel inutilis?

3022.

EX n. 3005. constat per confirmationem utilem intelligi, validam; ac per inutilem, invalidam; cum autem tota vis confirmationis pendeat à voluntate Principis, confirmantis gesta per Subditos; ubi ea, prout requiritur, deficit, confirmatio: quantumvis per rescriptum ejus data, est *inutilis*; ac eâ subsistente, *utilis*. Tota igitur quæstio in id recidit, quid sit illud, cujus defectu vel ex natura rei, vel juris dispositione, voluntas confirmantis deficiat, non obstante confirmatione, per ipsum *verbo*, vel *in scriptis factâ*. Sic, si Princeps confirmaret aliquem actum, qui laborat defectu, quo jure naturali, vel Divino irritus, atque nullus foret (cum talis defectus, aut ignorari, aut etiam per falsam suggestionem taceri possit à supplicatibus) confirmatio *ex natura rei* invalida, consequenter inutilis foret; cum nulla humana voluntas quidquam directè possit contra jus naturale, vel divinum, ut diximus l. i. tit. 2. de Constitut.

3023.

Supponendum præterea i. *Rem litigiosam* dici, de qua lis mota est in iudicio; sive, de cujus dominio inter Actorem, & Reum movetur quæstio, sive citatione ad Magistratum factâ, sive precibus Imperatori oblati insinuatâ, & per ipsum adversario ejus, qui Principem adiit, cognitis. Deinde, *pacificè rem possidere* dici, cui super illa nulla lis mota est, ut notat gloss. in c. *Comissa*, de elect. in 6. V. *pacificam*; hinc *pacifica possessio* est, quæ habetur sine ulla lite: unde possidere *pacificè* beneficium, juxta regulam Cancellariæ de triennali possess: est idem, atque illud possidere absque ulla lite, ut colligitur ex Azor par 2. lib. 7. cap. 35. hinc etiam possidere *inconcussè*, idem est, ac *pacificè* per c. *cum venissent*, de integrum restitut. ibi: *possessione subjectionis usus est, quatenus inconcussè*, &c. & hoc sentu dicitur *inconcussum jus possessionis*, L. *non adeo* C. de libera causa; & *non concussa*, seu *continua possessio*, L. *quicumque* C. de bon. quæ lib.; nullâ scilicet super ea lite motâ, vel per libelli oblationem, vel saltem citationem, ut con-

stat ex Gloss. in c. *Causam* 19. de Testib. V. *Commisimus*; & ex Clement. 2. Ut lite pendente. ubi Clemens V. sic loquitur: cum lite pendente, nihil debeat innovari: *litem quoad hoc pendere censemus, postquam à Judice competenti, in ea citatio emanavit, & ad partem citatam pervenit: vel per eam factum fuit, quò minus ad ejus notitiam perveniret; dum tamen, in citatione prædictâ, talia sint expressa, per quæ plene possit instrui, super quibus in iudicio convenitur.*

3024.

Supponendum 2. cum res per litem motam dicitur fieri *litigiosa*, debere attendi, *super quo* in tali re *lis mota sit*: nam ex hoc, quòd alicujus lis mota sit super rei possessione, consequenter litigiosa fiat *quoad possessionem*; non propterea fit, *quoad proprietatem*; hæc enim distincta sunt; & interim, dum de possessione litigatur, dominium in alium transferri possit. Suppon. 3. quòd Pontifex actum, cui manum apponit (quod fit, eum confirmando, saltem ex certa scientia) reddat *affectum*, hoc est, eximat à potestate inferiorum Judicum, aut Superiorum ut dicemus à n. 3050. quibus positus:

3025.

Dicendum, confirmationem *esse inutilem*, super re litigiosa impetratam, sine ulla mentione *litis*, super ea motæ; probatur quia: subreptitium est rescriptum, quod in præjudicium alterius, cum quo lis mota est, impetratur, nullâ *litis motæ factâ* mentione; quod etiam dicendum de privilegio sic impetrato, ut constat ex c. *dilectus* 5. *Ue. lite pendente*; & habetur c. *Causam* 19. de Testibus, junctâ gloss. V. *Noviter*, ubi ait: *nota, quòd lite pendente privilegium, seu indulgentiam impetrata super re litigiosa, in præjudicium alterius partis, non valet*; ergo non valet, consequenter *inutilis est* confirmatio super re litigiosa impetrata, sine ulla mentione *litis* super ea motæ. Ratio etiam est, quia Princeps non censetur dare privilegium cum præjudicio juris alieni, præsertim possessoris; sic etiam in privilegio impetrando faciendâ est mentio antecedentis, super ea re fœderis, seu compositionis, quippe cui Princeps non facile derogare solet. c. 3. de decimis.

3026.

Confirmatur ex eo; quia statutum, aut lex de novo emanans, non se extendit ad causam *litis pendentis*; quin potius ea deci-

decidi debet secundum jura pristina: Auth. in medio litis factas iussiones non fieri, sed secundum antiquas leges generales lites decidi ergo multo magis jus speciale, seu privilegium (quippe quod strictiorem interpretationem meretur) ita accipi debet, ut causae litis pendentes non derogentur. Hinc fit, Judicem inferiorem non impediri ejusmodi confirmationem, etiam ex certa scientia, quod minus cognoscere possit, ut ante, de re confirmata; quia, cum talis confirmatio sit inutilis, nullum producet effectum ex his, de, quibus dicemus à n. 3047. quod tamen accipe, nisi simul inseratur clausula (*non obstante, quod res sit litigiosa*) nam per hoc sufficienter exprimit confirmans, quod intendat derogare juri tertii in re, suae jurisdictioni subjecta.

3027. Advertendum autem, cum dicimus, confirmationem etiam specialem, seu factam ex certa scientia; inutilem esse, quando subreptitè impetrata est, consequenter non impedire, quod minus Judex inferior cognoscat de re taliter confirmata procedere solum in casu, quo certum, vel manifestum est, talem confirmationem esse subreptitiam. Nam etsi clausula ex certa scientia excludat praesumptionem subreptionis; secus tamen est, quando illam intervenisse certum, aut manifestum est; quia praesumptio facti cedit veritati de contrario, ut diximus. l. 1. tit. 2. de Constitut. Ceterum, ubi solummodo dubitatur, an intervenierit subreptio: praesumptio, quod non, stat pro confirmatione, facta specialiter, & ex certa scientia, dum elidatur probatione oppositi.

3028. Not. 2. confirmationem, etiam specialem, esse inutilem. quam quis, super sententia pro se lata, sine mentione appellationis contra ipsam interposita ab altero impetravit. Prob. ex c. Bona. 3. h. t. cum enim quidam à sententia, adversus se prolata, infra 10. dies appellasset, eaquè non obstante Judices sententiam executioni mandassent, & appellans itinere mox arrepto literas de retractando sententiam à Pontifice impetrasset: Adversarius verò illum fraudulenter praeveniens, Rescriptum confirmationis latae sententiae, in quo nulla erat mentio appellationis, obtinisset, Consultus Pontifex, quae literae valerent? respondit: posteriores, prioribus debere

praedjudicare. Sed, si adsit clausula, nullis literis veritati, & justitiae praedjudicantibus, &c. vel sub alia forma verborum, (dummodo nil diceretur de literis confirmationis expressè) primas tamdiu suum debere habere vigorem; donec de iniquitate sententiae plenius cognoscatur.

Ex hoc enim textu clarè patet, confirmationem illam, per primas literas nimirum concessas, appellato, seu illi, qui sententiam pro se latam confirmari petiit, tacita appellatione, per alterum debito tempore interposita (inutilem, hoc est sine effectu, ac irritam fuisse, ut liquet ex illis verbis: posteriores) quos scilicet obtinuit appellans, licet appellatus eum praevenerit debent prevalere prioribus; quia primae literae per appellatum sunt subreptitiae impetratae, ut constat casu in num. praeced.

Dices: si primae literae confirmationis, ab appellato impetratae, fuerunt irritae, quod obtenta sint non facta mentione appellationis prius interposita ab appellante; nec valebant posteriores literae impetratae ab appellante; cum & haec sint obtenta sine mentione literarum in ea causa prius obtentarum ab appellato; probatur, nam ideo priores nullae sunt, quia cedunt in praedjudicium appellantis, quin facta sit mentio talis praedjudicii; ergo etiam ideo posteriores erunt nullae, quia cedunt in praedjudicium appellati, quin facta sit mentio talis praedjudicii? Resp. N. sequelam; ad prob. disting. Ant. ideo priores literae nullae sunt, quia cedunt in praedjudicium appellantis, quod erat de jure exprimendum, C. quod non erat de jure exprimendum ab impetrante, N. Anteced. & sic dist. consequen. N. consequ. nam, quod appellans à sententia, contra se lata, appellaverit, non continet praedjudicium alterius de jure exprimendum; primo, quia à sententia gravatus, jure appellat; Secundo) quia appellans suam appellationem prius interposuit, quam appellatus recurreret ad Pontificem, consequenter nec potuit, nec debuit facere mentionem de subsecuta Supplicatione appellati pro sententiae pro se latae confirmatione; adeoque appellans nihil tacuit, quod de jure exprimere debuit; Secus, appellatus; prout definitum est in dict. c. Bona. Et igitur clarum discrimen, quod literae priores ab appel-

appellato *subreptitiè* sint impetratæ ; non autem *posteriores*, ab appellante.

3031. Ex dict. Coll. 1. quando literæ , prius ab uno impetratæ super aliquo casu , sunt vel ipso jure nullæ , vel possunt elidi exceptione subreptionis , literas posterius impetratas ab alio , super eodem casu , prævalere prioribus , esto hæc non faciant mentionem de illis ; sic gloss. c. Ex tenore 16. de Rescript. V. *Negotio* ; & Abbas incit c. *Bonæ*. n. 2. nam sic posteriores nullum irrogant præjudicium ei , qui priores impetravit , utpote vel ipso jure nullas ; vel exceptione legitimâ elidibiles , consequenter infructuosas.

3032. Hoc tamen debet limitari , ut intelligatur , si appellatio non fuit irrita , nec deserta , vel ei renunciatum ; nam si secus , valent literæ priores , non obstante , quod impetratæ sint post talem appellationem , etiam nullâ earum mentione. Ratio est , quia taciturnitas veri , seu omisio mentionis de eo , quod de jure , consuetudine , vel inconcusso stylo exprimendum erat , solum catenus vitiat rescriptum , quatenus cognita veritas fecisset , ut rescribens non consensisset ; at qui confirmans sententiam in judicio latam ad instantiam partis , pro qua lata est , confirmationem æquè concessisset , cognito , quod prius , quàm confirmatio peteretur , ab altera parte sit appellatum appellatione irritâ , vel deserta , aut *denuntiata* , ac concesserit tacitâ veritate appellationis interpositæ ; ergo in tali casu valori primarum literarum non obstat taciturnitas interpositæ appellationis , vel deserta , &c.

3033. Dices : ergo non potest dici , quod in dato casu *posteriores literæ prævaleant adversus priores* , tacitâ veritate appellationis interpositæ , impetratas pro confirmatione sententiæ latæ contra illum , qui à tali sententia appellavit . Probat illatum , quia , postquam Cælestinus III. in dicto c. *Bonæ* dixit : quod *posteriores literæ* (impetratæ ab appellante) *debeant prioribus præjudicium generare* , statim subjungit : *verum , si dicatur* (nimirum in rescripto) *nullis literis veritati , & justitiæ præjudicantibus : vel sub alia forma verborum , dummodo nil dicereur de literis confirmationis expressè dicimus , prima tamdiu suum deberet ha-*

Tom. II.

bere vigorem , donec de iniquâ sententiæ cognitio plenior habeatur ; ergo ex mente rescribentis , prius literæ (non obstante illa subreptione , de omisâ mentione appellationis) tamdiu debent habere suum vigorem , donec impetrans Secundus doceat de iniquitate sententiæ , consequenter , *malè judicatum , ac bene appellatum* ; sed sic cognitione super hoc pendente , & primis literis tunc vigorem obtinentibus , non valent literæ posteriores ; ergo.

Ex hoc textu in allato §. *Verum* , non 3034. æqualiter procedunt opiniones Doctorum ; unde non leve dubium , occasione illorum verborum (*prima tamdiu debent habere vigorem*) movet Glossa . Nam prior capituli pars , simpliciter innuit ; priores literas per appellatum impetratas esse nullas ; sed posterior pars , quæ incipit , à §. *Verum* , &c. significat , *eas pendere donec de iniquitate sententiæ , contra appellantem latæ , cognoscatur* ; quæ videntur contraria ; sed prætermisissis aliorum opinionibus utraque pars dicti capituli conciliari potest , dicendo , *prima statim valere* , non obstante appellatione interposita , ac ejus taciturnitate in Supplicatione ac rescripto : *si appellatio interposita sit irrita , vel deserta , aut renuntiata* ; secus autem statim valere posteriores , si bene fuit appellatum , & malè judicatum ; utriusque tamen executionem suspendi , dum pronuntiatum fuerit , *malè appellatum , bene judicatum ; vel bene appellatum , malè judicatum* ; & hoc sensu , dum istud pronuntietur , verum est , *priores debere habere vigorem* contra posteriores ; non , quod istæ non valeant , si bene fuit appellatum ; sed , quod *effectum suum non producant* , priusquam fuerit pronuntiatum , *esse bene appellatum* , consequenter priores vigorem habeant *ne scilicet contra illas procedatur* , dum bene appellatum pronuntietur ; quibus po-

3035. Resp. ad objectionem in n. 3033. distinguendo illatum : ergo non potest dici , quod in dato casu *posteriores literæ prævaleant adversus priores* , tacitâ veritate appellationis interpositæ impetratas , pro confirmatione sententiæ latæ contra illum , qui à tali sententia appellavit , *si sit malè appellatum , & bene judicatum* . C. *si sit bene appellatum , & malè judicatum* ;

Dddd

N. il.

N. illatum. Ad prob. Resp. ex hoc textu aliud non probari, quàm, *posteriores esse quidam validas in eo casu, si bene sit appellatum; primas tamen debere habere suum vigorem, hoc est, non debere contra illas procedi ad executionem vi posteriorum literarum, donec pronuntiatum sit, bene appellatum, malè judicatum* Nec enim novum est, valere statim dispositionem aliquam sub conditione initam, ut primùm existit conditio; suspendi tamen executionem ejus dum innotescat, *subsistere conditionem*; id, quod ostendi potest plurium inductione.

3036.

Si quæras, quid dicendum, si priores literæ ab appellato fuissent impetratæ facta mentione appellationis interpositæ, & posteriores impetratæ ab appellante, habeant clausulam solùm generalem (*non obstantibus prioribus literis, si veritati, aut justitia præjudicent*) nec expressam faciant mentionem de prioribus? Ante respons: nota, in casu priores literas fuisse confirmatorias sententiæ; posteriores autem, *revocatorias*; quo posito respondent aliqui, cum literæ confirmatoriæ fuerint solùm *in formâ communi*, eas, *quoad valorem suum*, manere in suspenso, dum à delegatis pronuntietur, *bene, vel malè esse appellatum*; & si primum? non valituram confirmationem; sed revocationem; si secundum? valituram confirmationem, non revocationem; ita Pirhing h. t. n. 18. §. not. 2. videtur tamen rectius dici, etiam in dato casu non suspendi *valorem* confirmationis, sed *statim valere*, si malè sit appellatum; vel *non valere* literas confirmatorias, si bene; quàmvis *quoad effectum, seu executionem* maneant suspensæ, dum à delegatis cognoscatur, & pronuntietur, *esse malè appellatum, bene judicatum*; vel e contra, si bene appellatum, malè judicatum.

3037.

Not. 3. confirmationem à Papa concessam alicui Religioso pro sua persona particulari, super Prioratu, vel administratione aliqua temporali, tacitâ qualitate, quòd ipse sit Religiosus, esse irritam, ac inanem; consequenter inutilem. Probatur 1. ex c. *Ad Nosram* 5. h. t. cum enim ad Audientiam Papæ (id significante Præposito Nemanensis Ecclesiæ) pervenisse, quòd quidam Canonici, Nemanen. Ecclesiæ à sede Apost. literas confirmati-

onis super administrationibus suis obtinere laborent, *Religionis sua conditione suppressâ*, Innocentius III. scribens ad Episcopum, & Præpositum Uticensem cum Regularibus personis, ait, *non consuluerit Apostolica Sedes aliqua personaliter confirmare; mandamus, quatenus confirmationes, quas ab ipsis Canonicis (cum Regularibus existant) noveritis taliter impetratas, denuntietis irritas, & inanes* 2. ex c. *Porrecta* 6. eod. ubi, cum plures ex Religiosis, Prioratibus, vel aliis Administrationibus præfecti, à Sede Apostolica super ipsis, quoad vixerint, possidendis, confirmationis literas affererent, se impetrasse: Pontifex, non credens ex Cancellaria sua hujusmodi literas emanasse, mandat illos, qui tales literas exhibuerint, puniri tanquam falsitatis Auctores, si verò non fiat mentio Religionis ipsorum, tanquam subreptitias denuntiari, non valere.

3038.

Nam ex his juribus rectè deducitur, confirmationem subreptitiè impetratam vitari taciturnitate veri, quod vel ex natura rei, vel juris dispositione, aut de consuetudine, vel inconcusso stylo Curie necessariò exprimendum erat, ut ostensum est libro 1. tit. de Rescript. : inter ea porrò esse taciturnitatem *status Religiosi*, quando confirmatio à Religioso petitur, ut in Administratione temporali, cui admotus est, *quoad personam suam particularem, confirmetur*, ut patet ex casu in c. *Ad Nosram*; ibi: *cum igitur regularibus personis non consueverit Apostolica Sedes aliqua personaliter confirmare; & c. porrecta*, ibi: *si verò in eis non sit mentio religionis ipsorum &c.* ut supr.

Deducitur 2. quòd rescriptum confirmationis, impetratum contra consuetudinem, & stylum Principis Ecclesiastici, suspectum sit de falso, constat ex dict. c. *Ad Nosram*, ibi: cum igitur regularibus personis non consueverit Apostolica Sedes aliqua personaliter confirmare; & c. *porrecta*, ibi: *cum igitur à Cancellaria nostra hujusmodi literas emanasse, non credamus; mandamus, quatenus illos, qui tales literas exhibuerint, in quibus Prioratus, vel administrationes, tanquam Religiosis, confirmantur, eisdem punias, tanquam falsitatis Auctores; qui textus intelligendus est, ut monui, etiam expre-*

sâ

hæ qualitate status sui (ut colligitur ex verbis seq. ibi: *si vero in eis non sit mentio religionis*; &c. 2. si ea Religiosis personaliter, nimirum huic, aut illi, pro sua persona particulari, & ut habeat nomine proprio, confirmentur, ut dicitur c. ad nostram, tales enim à se abdicarunt omnia, & posuerunt Superiorem super eaput suum loco Dei, ut in c. si Religiosus de elect. in 6. Non dicaris 12. q. 1.

3039. Dixi alicui in particulari. Nam Communitati Religiosorum, seu toti Ordini, vel Monasterio, Sedes Apostolica concedit hæc, & alia privilegia, ut per Superiores, pro suo arbitrio, illorum usum dispensent cum Religiosis, & cum visum fuerit, revocent. Ex quo tandem habetur, quod literæ emanantes ex Curia, præter stylum Curie, præsumantur subreptitiæ, & quandoquæ falsæ, ut dictum est, nisi evidenter pateat, quod ex certa scientiâ Papa illas concesserit, ut notat Panorim. in c. seq. n. 2.

3040. Deducitur 3. quod, si concessioni beneficii manualis Regularis, aut peculii, factæ ab Abbate, accedat Pontificis confirmatio, adhuc integrum sit Abbati, revocare ad nutum suum, sicut antea licebat, quia per simplicem confirmationem non censetur velle rei naturam variare, atquæ ita ex beneficio, & peculio ad nutum Prælati revocabilibus constituere rem ab illo irrevocabilem; secus quando Pontifex ex certa scientia confirmat; sic Abbas c. porrecta n. 4. Azor p. 1. l. 12. c. 22. q. 10. Sanchez tom. 2. decal. l. 7. c. 29. n. 130. & alii.

3041. Verum, hoc limitandum est. Nam etsi Papa Regulari non soleat quoad propriam ejus personam facile confirmare administrationem beneficii, Regularis, ita ut à suo Superiore amoveri non possit, ut constat ex c. Ad nostram in n. 3037. si tamen constaret, quod Papa sciverit, quod beneficium regulare sit, & tamen ejusmodi personam Religiosam in eo confirmaverit, per suum Prælatum ab eo amoveri non poterit, secluso crimine, depositione digno.

3042. Deducitur 4. confirmationem vel collationem regularis beneficii, vel administrationis, Regulari præsentato à Superiore, datam ab Episcopo, censeri datam juxta naturam beneficii, vel officii regularis; nimirum, ut talis Religiosus maneat obedientiarius sui Prælati; cum Ordini

Tom. II.

narius non possit, vel saltem non præsumatur, velle Religiosum eximere ab obedientia religiosa. Dixi regularis beneficii. Nam si Regularis, cum licentia sui Superioris præfectus si beneficio seculari, ut in eo sit Curatus, hoc est institutus, ut nomine suo (non, ut Vicarius) Sacramenta ministret, non est revocabilis à Prælati suo extra casus jure permisos, ut etiam insinuavi superius; tunc enim constitutus est juxta naturam talis beneficii, quod non modò in se, sed etiam in intitulo, seu beneficiato perpetuum est, ut dicemus l. 3. tit. 5. de Præbend.

3043. Not 4. confirmationem in forma communi, super sententia, seu laudo, etiam communi utriusque partis consensu recepto, inutilem esse, si per arbitros latum sit contra formam juris, vel compromissi; probatur ex c. Examinatâ 7. h. t. ubi habetur, quod lis erat inter Nobilem de Rivaria, & milites Campaniæ, super jure Patronatûs, in qua partes sub certa forma compromiserunt in Vice Dominum (seu Vicarium) Sabinensem; is arbitrium, seu laudum promulgavit, quod partes ambæ receperunt, & communi consensu à Cælestino III. confirmationem ejus impetrarunt. Sed Successor ejus Innocentius III. hic rescribit, cum arbitrium, seu laudum contra formam juris, & compromissi promulgatum fuerit, ideo, non obstante confirmatione Papali) quippe, quæ data fuit cum clausula; sicuti arbitrium providè latam, & ab utraque parte receptum est, irritum, & inane est. Ex quo sequitur, quod cum arbitria sint redacta ad formam juris, ut habetur L. 1. ff. de arbitris; si arbitrium sit ipso jure nullum, hoc non posse consensu partium approbari, nisi id, quod per sententiam decretum est, subiciatur partium voluntati; sic etiam intelligendum venit, quod dicitur L. 2. C. Communia utriusque Judici, junct. gloss. finali, sententiam, quæ irrita est, partium consensu probari posse, & obliget saltem per modum pacti; hæc autem in dicto c. non est locus, cum ibi agatur de jure Patronatûs, quod pendet à dispositione Ecclesiæ.